

Gradimo mostove v izobraževanju odraslih *Gradimo mostove u obrazovanju odraslih*

7. in 8. december 2015, Austria Trend Hotel Ljubljana, Dunajska cesta 154

OBRAZOVANJE ODRASLIH U REPUBLICI SRBIJI

Brankica Kocić, spec.
Samostalni savetnik
Sektor za srednje obrazovanje i vaspitanje i
obrazovanje odraslih

Vladimir Bojković, dipl. pravnik
Samostalni savetnik
Sektor za pravne poslove

Sodelujoči:

ZDruženje izobraževalnih institucij

društvo organizacij za izobraževanje
odraslih na srednjih šolah

Republika Srbija
Ministarstvo prosvete,
nauke i tehnološkog razvoja

Sofinancerja:

INSTITUCIONALNI OKVIR OBRAZOVANJA ODRASLIH U REPUBLICI SRBIJI

- Vlada Republike Srbije
- Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
- Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih
- Nacionalni prosvetni savet
- Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja
- Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja
- Nacionalna služba za zapošljavanje

PRAVNI OKVIR OBRAZOVANJA ODRASLIH U REPUBLICI SRBIJI

- Zakon o obrazovanju odraslih (2013)
- Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja (2009...2015)
- Strategija razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020 (2012)
- Strategija razvoja obrazovanja odraslih u Republici Srbiji (2007)
- Pravilnik o bližim uslovima u pogledu programa, kadra, prostora, opreme i nastavnih sredstava za sticanje statusa javno priznatog organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih (2013)
- Pravilnik o nastavnom planu i programu osnovnog obrazovanja odraslih (2013)
- Pravilnik o bližim uslovima u pogledu programa, kadra, prostora, opreme i nastavnih sredstava za sticanje statusa javno priznatog organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih (2015)
- Pravilnik o vrsti, nazivu i sadržaju obrazaca i načinu vođenja evidencija i nazivu, sadržaju i izgledu obrazaca javnih isprava i uverenja u obrazovanju odraslih (2015)

NEFORMALNO OBRAZOVANJE PRE DONOŠENJA ZAKONA O OBRAZOVANJU ODRASLIH

- Programi obuka, kursevi, treninzi nisu prolazili nikakvu proveru od strane države
- Javne isprave (diplome, sertifikati, uverenja i sl.) koje su izdavali radnički i narodni univerziteti kao i drugi pružaoci usluga neformalnog obrazovanja nisu bili priznati od strane države
- Podaci iz javnih isprava nisu mogli da se upisuju u radnu knjižicu
- Poslodavci su po slobodnoj proceni vrednovali ove javne isprave
- Nije bilo nikakve kontrole kvaliteta programa ni uslova za njihovo izvođenje od strane države.

NEFORMALNO OBRAZOVANJE NAKON DONOŠENJA ZAKONA O OBRAZOVANJU ODRASLIH

- Uspostavljen je sistem kojim pružaoci usluga neformalnog obrazovanja mogu da steknu status JPOA (javno priznatog organizatora obrazovanja odraslih) i na taj način budu prepoznati u sistemu obrazovanja i vaspitanja
- Sticanje status JPOA podrazumeva ispunjavanje posebnih uslova u pogledu programa, kadra, prostora i opreme
- Uveden je nadzor Ministarstva nad JPOA
- Podaci iz javnih isprava koje izdaju JPOA unose se u radnu knjižicu

KO SVE MOŽE DA DOBIJE STATUS JPOA

- Osnovna škola i srednja škola
- Druga organizacija (druga ustanova, javna agencija, javno preduzeće, organizacija nadležna za poslove zapošljavanja, agencija za zapošljavanje, privredno društvo, nosioci poslova profesionalne rehabilitacije, preuzetnik, sindikalna organizacija, udruženje, stručno društvo, organizacije za obrazovanje odraslih (narodni, radnički, otvoreni univerzitet, univerzitet za treće doba i dr.), centri i organizacije za stručno usavršavanje, za učenje stranih jezika, informaciono-komunikacione tehnologije, za obuku i razvoj ljudskih resursa, za obuku vozača, privredna komora, centar za karijerno vođenje i savetovanje, udruženje poslodavaca, kulturno-obrazovni centar, dom kultur)
- Državni organi i ustanove koje u skladu sa posebnim zakonom obavljaju stručno usavršavanje i druge aktivnosti obrazovanja odraslih.

ZA KOJE AKTIVNOSTI SE MOŽE DOBITI STATUS JPOA

- Osnovna škola može da dobije status JPOA za programe neformalnog obrazovanja koji ne dovode do sticanja stručnih kompetencija i kvalifikacije (programi stranih jezika i obuke za rad an računaru)
- Srednja škola može da dobije status JPOA za programe neformalnog obrazovanja koji dovode do ostvarenosti standarda stručnih kompetencija i kvalifikacije u celini
- Druga organizacija moče da dobije status JPOA se prema Zakonu može dobiti za izvođenje programa neformalnog obrazovanja i karijerno vođenje i savetovanje

POSTUPAK ZA STICANJE STATUSA JPOA

- Zahtev se podnosi Ministarstvu
- Program obrazovanja proverava Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja
- Uslove u pogledu kadra, prostora i opreme proverava prosvetni inspektor
- Odobrenje (rešenje) izdaje Ministarstvo na 5 godina, kada se podnosi novi zahtev
- Rok za donošenje rešenja je 3 meseca
- Odobrenje može da se oduzme ako JPOA prestane da ispunjava uslove za izdavanje odobrenja ili ako aktivnosti obavlja u suprotnosti sa zakonom, na osnovu zapisnika prosvetnog inspektora Ministarstva ili izveštaja prosvetnog savetnika, kao i u slučaju prekršaja ili krivičnog dela u vezi sa izvođenjem aktivnosti obrazovanja odraslih.

PROGRAMI NEFORMALNOG OBRAZOVANJA

- Programi obuka za rad u struci;
- Programi za preduzetništvo i rukovođenje;
- Programi za poznavanje nauke i tehnologije;
- Programi obuka za rad na računaru;
- Programi stranih jezika
- Programe zaštite okoline i ekologije;
- Programe razvoja i očuvanja bezbednih i zdravih uslova rada;
- Programe za razvoj kreativnog i umetničkog izražavanja;
- Za sticanje ili dopunjavanje drugih znanja, veština, sposobnosti i stavova;
- Prema zahtevima i potrebama tržišta rada.

STRUKTURA PROGRAMA NEFORMALNOG OBRAZOVANJA

- naziv programa;
- svrha programa;
- cilj programa;
- opšti ishodi učenja (ključne i/ili stručne kompetencije);
- posebni ishodi učenja (znanja, veštine i stavovi u okviru modula);
- uslovi za upis polaznika (pristupni zahtevi u pogledu obrazovanja ili obučavanja, godine starosti, posebni uslovi - zdravstveni ili po osnovu drugih propisa);
- sadržaj programa po modulima, ukoliko ima module;
- trajanje programa u satima;
- način organizacije, oblike i metode ostvarivanja programa;
- način obezbeđivanja pristupačnosti programa za osobe sa invaliditetom;
- materijali za učenje i podučavanje, priručnik/vodič za ispit;
- postupak provere savladanosti programa;
- broj polaznika po grupi;
- kadrovi potrebni za ostvarivanje programa;
- uslovi u pogledu prostora, opreme i sredstava neophodnih za ostvarivanje programa;
- način na koji se program čini dostupnim javnosti;
- prilagođenost programa, iskustvu, stečenom obrazovanju, znanju, veštinama i sposobnostima polaznika;
- naziv javne isprave, odnosno uverenja koje se izdaje kandidatu nakon provere savladanosti programa, odnosno potvrde za programe na kojima se ne stiču ključne, stručne kompetencije, odnosno kvalifikacija.

OSNOVNO OBRAZOVANJE ODRASLIH

3 godine učenja - tri ciklusa

I Ciklus 1 - 4 razred

(1 GODINA UČENJA)

Sticanje elementarne, jezičke, matematičke i digitalne pismenosti

II Ciklus 5 - 6 razred (1 GODINA UČENJA)

Sticanje osnovnog opšteg obrazovanja i bazičnih intelektualnih i socijalnih kompetencija

III Ciklus učenja 7 - 8 razred (1 GODINA UČENJA)

Dalje sticanje osnovnog opšteg obrazovanja i stručnih kompetencija koje omogućuju tranziciju ka tržištu rada, dalje stručno usavršavanje

Motivacija

Funkcionalizacija

Svedočanstvo

Stručna obuka

Sertifikat

OSNOVNO OBRAZOVANJE + OBUKE

Funkcionalno osnovno obrazovanje odraslih – detaljna struktura

Jezici
i društvene
na nauke

Matematika
i
prirodne nauke

Životne
veštine

Stručne obuke

Srpski

Matematika

Osnovne
životne
veštine

Poljoprivreda i
prehrana

Strani jezik

Fizika

Građevina i
zanatski radovi

Jezik manjina

Хемија

Preduzetništvo

Istorija

Biologija
Primjenjene
prirodne nauke

Odgovorno
življenje u
građanskom društvu

Usluge

Geografija

Digitalna
pismenost

Elektro i mašinski
radovi

Svedočanstvo o osnovnom obrazovanju i sertifikat o stručnim obukama

NOVI PREDMETI I MODULI

- Preduzetništvo
- Digitalna pismenost
- Životne veštine
- Odgovorno življenje u građanskom društvu
- Primjenjene nauke
- 35 programa obuka za zanimanja

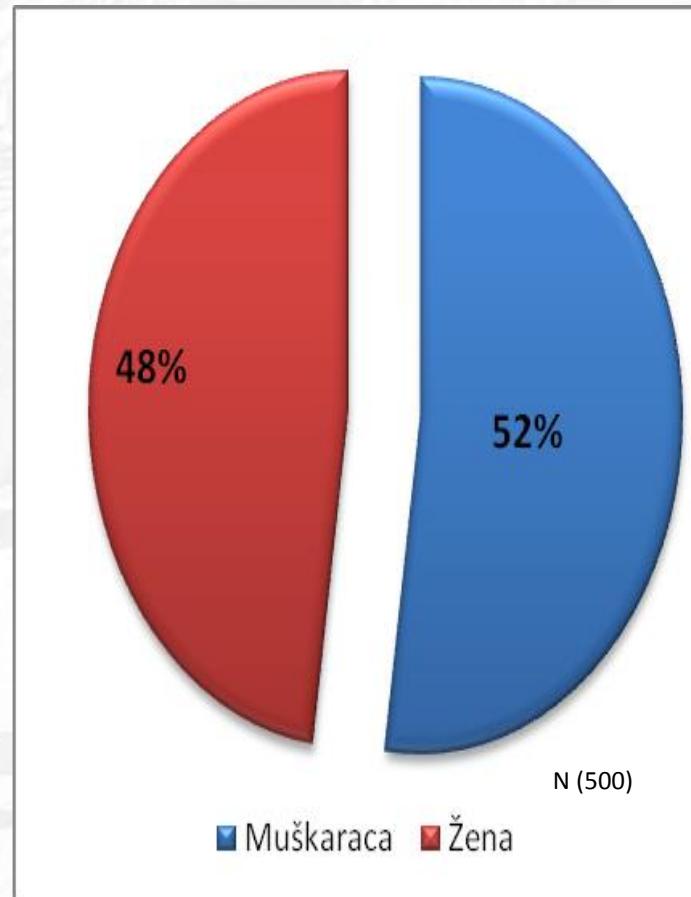

PORTRET POLAZNIKA

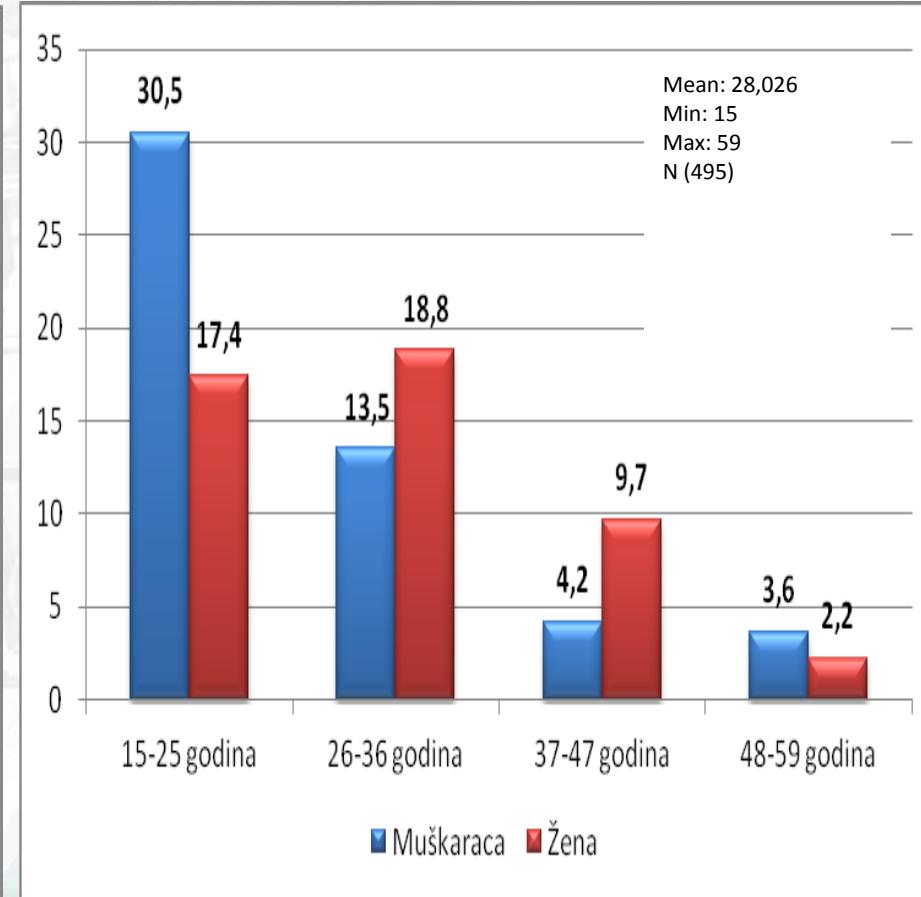
- Prosečan polaznik ima 28 godina
- Najmlađi polaznika ima 15, najstariji 59 godina
- Većinom je pripadnik romske (49.2%) ili srpske (35.8%) nacionalnosti
- Nije oženjen/udata (43.1% nije)
- Živi u petočlanoj porodici
- U proseku samo 1 član porodice ima završenu osnovnu školu
- Trećina porodica (30.3%) nema članova koji su završili osnovnu školu

PORTRET POLAZNIKA

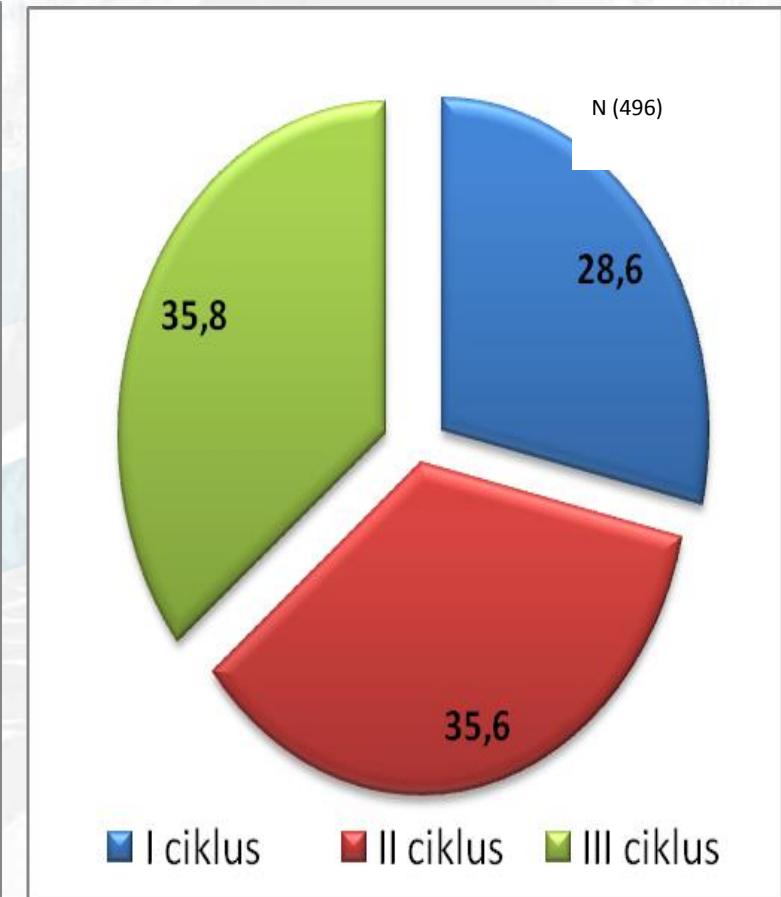
Grafikon 1. Struktura polaznika po polu

Grafikon 2. Starosna struktura po polu

Grafikon 3. Distribucija plaznika po ciklusima

OBRAZOVNI STATUS I POTREBE:

- Prosečan polaznik je završio svega 4 razreda osnovne škole
- Već 13 godina je van obrazovnog sistema
- Od 1 do 7 razreda: 84.4%, nijedan: 15.6%
- Napustio/la je školu kada je imao/la od 13 - 15 godina
- Glavni razlozi za napuštanje škole:
 - Nisam bio/la zainteresovan/a - m:16.2%; ž: 6%
 - Finansije - ž: 10%; m: 3.7%
 - Podrška porodici - m:8.2%; ž: 3%
 - Preseljenje - m: 6.9%; ž: 6%

RADNI STATUS I EKONOMSKI POLOŽAJ:

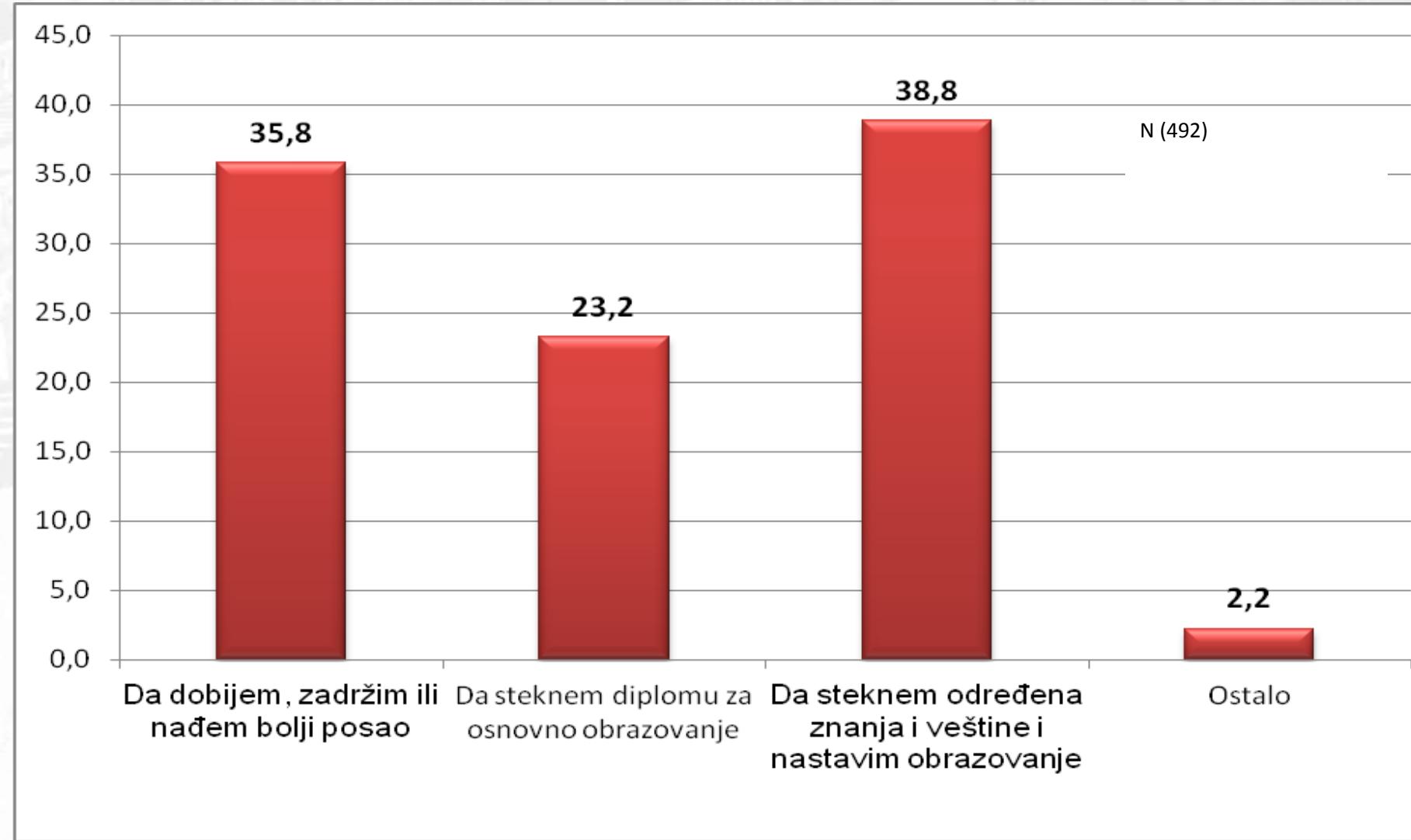
- Prosečan polaznik je nezaposlen: 72.4%
- Mesečni prihod nije dovoljan da se preživi: 67.2%
- Svega jedna četrtina (25.8%) ima neki mesečni prihod
- Jedna trećina (146 polaznika) radi na crno
- Svega 33 polaznika (7.8%) ima prihod dovoljan za dobar život, a 3(0.6%) za više nego dobar život

SOCIJALNA ISKLJUČENOST:

- Najčešće je u kontaktu (samo kad mora) sa:
 - Sa školom koju pohađa (19.1%)
 - Sa biroom za zapošljavanje (18.6%)
 - Domom zdravlja (15.1%)
 - Centrom za socijalni rad (10.9%)
 - Lokalnom samoupravom (7.7%)
 - Policijom zbog dokumenata (5.2%)
- Svoje probleme najradije rešava sam
- ili sa članovima porodice,
- prijateljima
- i pre sa nastavnicima u školi nego sa komšijama

MOTIVACIJA ZA UPIS I OČEKIVANJA OD FOOO

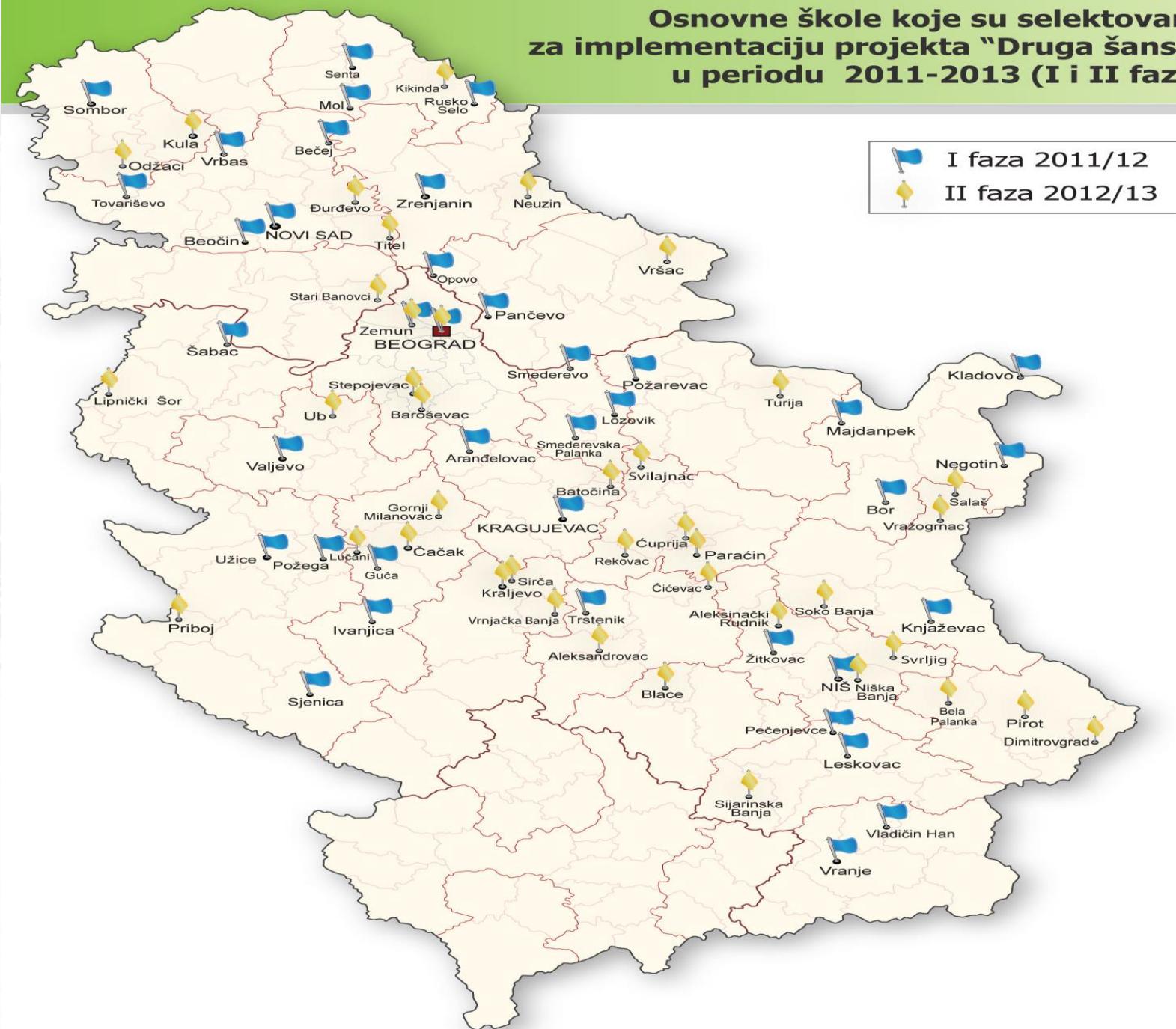

OSNOVNE KARAKTERISTIKE PROGRAMA STRUČNIH OBUKA

Programi obuka su:

- razvijeni na osnovu analize potreba lokalnog tržišta rada u Srbiji;
- zahteva konkretnih zanimanja i poslova za znanjima i veštinama;
- omogućuju inicijalno stručno osposobljavanje;
- usmereni na sticanje realnih stručnih kompetencija;
- „pokriveni“ su sertifikatima koji su prepoznati na tržištu rada Srbije;
- traju od 90 do 270 časova;
- realizuju ih srednje stručne škole;
- ispit za obuku eksternog tipa (nastavnik koji nije realizovao obuku, i reprezentanti NSZ, Unije poslodavaca/komore);

Osnovne škole koje su selektovane za implementaciju projekta "Druga šansa" u periodu 2011-2013 (I i II faza)

no mostove v izobraževanju odraslih
no mostove u obrazovanju odraslih

mber 2015, Austria Trend Hotel Ljubljana, Dunajska cesta 154

DRUGA ŠANSA MREŽA SREDNJIH STRUČNIH ŠKOLA (74 SSŠ)

KADROVI U OBRAZOVANJU ODRASLIH

U formalnom obrazovanju:

Nastavnici, stručni saradnici - andragog, psiholog i bibliotekar i andagoški asistent

U neformalnom obrazovanju

Izvođači programa predavač, trener, voditelj, instruktor i stručni saradnici - andragog, psiholog i bibliotekar

KOMPENTENCIJE NASTAVNIKA

Nastavnici se dodatno obučavaju za rad sa odraslima

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja je donelo odluku za realizaciju petodnevног programa obuke (4 modula)

- **MODUL 1: OSNOVNE ANDRAGOŠKE VEŠTINE :**
 - Osnovne principe, karakteristike i stilove učenja odraslih
 - Motivacija u učenju odraslih
 - Metode i tehnike interaktivnog obrazovnog rada sa odraslima
 - Metode i tehnike procene postignuća polaznika
 - Planiranje, organizacija i individualizacija obrazovnog procesa uključujući i osobe sa invaliditetom
 - Evaluacija obrazovnog procesa
- **MODUL 2: OBUKA NASTAVNIKA ZA OSTVARIVANJE NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA ZA FOOO**
- **MODUL 3: OBUKA ANDRAGOŠKOG ASISTENTA ZA OSTVARIVANJE FOO**
- **MODUL 4: OBUKA NASTAVNIKA SREDNJIH STRUČNIH ŠKOLA ZA OSTVARIVANJE STRUČNIH OBUKA U OKVIRU FOO**

KOMPETENCIJE KADRA U OBRAZOVANJU ODRASLIH

U osnovnom obrazovanju odraslih, kadar je dužan da savlada Integralni program obuke za ostvarivanje programa funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih

U neformalnom obrazovanju odraslih, kadar mora da ima kompetencije za rad sa odraslima koje se odnose na:

- osnovne principe, karakteristike i stilove učenja odraslih;
- motivaciju u učenju odraslih;
- upravljanje obrazovnom grupom;
- metode i tehnike interaktivnog obrazovnog rada sa odraslima;
- metode i tehnike procene postignuća polaznika;
- planiranje, organizaciju i individualizaciju obrazovnog procesa uključujući i osobe sa invaliditetom;
- evaluaciju obrazovnog procesa.

GODIŠNJI PLAN OBRAZOVANJA ODRASLIH U RS

- Donosi Vlada Republike Srbije, na predlog Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
- Godišnji plan obrazovanja odraslih zasnovan je na planiranim aktivnostima obrazovanja odraslih u utvrdjenim prioritetnim obrazovnim oblastima
- Realizovale su ih relevantne institucije kao odgovorno utvrdjene potrebe pojedinca, lokalnog privrednog ambijenta i tržišta rada
- Finansijska sredstva, u skladu sa zakonom obezbedjena su iz različitih izvora:
 - Budžet Republike Srbije
 - Sredstva jedinica lokalne samouprave
 - Sopstvena sredstva polaznika, poslodavaca i dr.

STRUKTURA GODIŠNJEG PLANA OBRAZOVANJA ODRASLIH U RS

- Formalno obrazovanje odraslih
- Neformalno obrazovanje odraslih
- Obuke za potrebe tržišta rada po prioritetnim sektorima
- Priznavanje prethodnog učenja
- Karijerno vodenje i savetovanje
- Unapredjivanje sistema obrazovanja odraslih

REALIZACIJA CILJEVA GPOO U 2015. GODINI (FORMALNO OBRAZOVANJE ODRASLIH)

- Osnovno obrazovanje odraslih realizovano je u 73 osnovne škole i pohađalo je 5950 polaznika
- Vanredno srednje obrazovanje za polaznike starije od 17 godina realizovano je u 235 srednjih škola i pohađalo je 2952 polaznika
- Prekvalifikacija, dokvalifikacija i specijalizacija realizovano je u 191 srednjoj školi i pohađalo je 8399 polaznika

Gradimo mostove v izobraževanju odraslih
Gradimo mostove u obrazovanju odraslih

7. in 8. decembra 2015, Austria Trend Hotel Ljubljana, Dunajska cesta 154

HVALA NA PAŽNJI!